

Agenda – Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 5 Tŷ Hywel a fideo	Sarah Beasley
gynadledda drwy Zoom	Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: 13 Chwefror 2025	0300 200 6565
Amser: 09.30	Seneddlechyd@senedd.cymru

Rhag-gyfarfod preifat

(09.00–09.30)

Cyfarfod cyhoeddus

(09.30–12.15)

1 Cyflwyniadau, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(09.30)

2 Atal iechyd gwael – gordewdra: sesiwn dystiolaeth –panel 7

(09.30–10.45)

(Tudalennau 1 – 14)

Dr Jonathan Bone, Rheolwr Cenhadaeth Bywyd Iach, Nesta Cymru

Briff ymchwil

Papur 1 – Nesta: Ymateb i'r ymgynghoriad

[Nesta Cymru: Glasbrint i haneru gordewdra yn y DU](#)

Egwyl

(10.45–11.00)

3 Atal iechyd gwael – gordewdra: sesiwn dystiolaeth –panel 8

(11.00–12.15)

(Tudalennau 15 – 33)

Rocio Cifuentes – Comisiynydd Plant Cymru

Dr Dana Beasley – Dirprwy Swyddog Cymru, Coleg Brenhinol Pediatreg ac Iechyd Plant (Cymru)

Julie Richards – Cyfarwyddwr Cymru, Coleg Brenhinol y Bydwagedd

Papur 2 – Comisiynydd Plant Cymru Ymateb i'r ymgynghoriad

Papur 3 – Coleg Brenhinol Pediatreg ac Iechyd Plant (Cymru): Ymateb i'r ymgynghoriad

4 Papurau i'w nodi

(12.15)

- 4.1 Llythyr gan y Gweinidog Plant a Gofal Cymdeithasol ynglŷn â'r Fframwaith Ymarfer Cenedlaethol a'r Strategaeth Ymarfer Aml-asiantaeth Genedlaethol ar gyfer Plant**

(Tudalennau 34 – 35)

- 4.2 Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Deisebau at y Gweinidog Iechyd a Llesiant ynghylch Deiseb P-06-1242 Gwella Gofal Iechyd Endometriosis yng Nghymru**

(Tudalennau 36 – 37)

- 4.3 Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Deisebau at Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol ynghylch Deisebau P-06-1220 P-06-1220 Cynyddu'r cyllid sydd ar gael ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Menywod, Addysg ac Ymwybyddiaeth a P-06-1242 Gwella Gofal Iechyd Endometriosis yng Nghymru**

(Tudalennau 38 – 39)

- 4.4 Llythyr gan y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant ynghylch Rheoliadau Bwyd a Bwyd Anifeiliaid (Cynhyrchion Rheoleiddiedig) (Diwygio, Dirymu, Darpariaethau Canlyniadol a Throsiannol) 2025**

(Tudalen 40)

- 4.5 Llythyr gan y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant ynghylch yr Isafbris Uned am Alcohol**

(Tudalen 41)

- 4.6 Llythyr gan y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant ynghylch y Bil Tybaco a Fêps**

(Tudalennau 42 – 43)

- 5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 (vi) a (ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod heddiw a'r cyfarfod ar 19 Chwefror pan fydd y Pwyllgor yn trafod ei adrodd**

(12.15)

Cyfarfod preifat

(12.15–12.45)

- 6 Atal iechyd gwael – gordewdra: trafod y dystiolaeth**

(12.15–12.30)

- 7 Blaenraglen Waith**

(12.30–12.45)

(Tudalennau 44 – 76)

Papur 4 – Blaenraglen Waith

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Cyflwynwyd yr ymateb i ymgynghoriad y [Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#) ar [Atal iechyd gwael - gordewdra](#)

This response was submitted to the [Health and Social Care Committee](#) consultation on [Prevention of ill health - obesity](#)

OB25 : Ymateb gan: Nesta | Response from: Nesta

Prevention of ill health - obesity. Consultation response

Nesta is the UK's innovation agency for social good. We design, test and scale new solutions to society's biggest problems. One of Nesta's three Missions is to increase the average number of healthy years lived in the UK, while narrowing health inequalities. In order to do this, we have chosen to focus on obesity, because it is one of the most common causes of preventable death and ill health.

This document is Nesta's response to the Consultation put out by the Health and Social Care Committee to support its inquiry into the prevention of ill-health - obesity.

This response was prepared by:

- Dr. Jonathan Bone - Mission Manager, A Healthy Life
- Sara Elias - Policy Advisor

For more information, please contact: Jonathan Bone

A focus on food environments in Wales that makes the healthy choice the easy choice

Previous policies across the UK nations, which primarily rely on individual willpower, information dissemination, and exercise encouragement, have fallen short. [Analysis by Nesta](#) suggests that in 2022-2023, a third of the population in Wales was living with obesity (34%).

The crux of the issue lies not in people's motivation to shed weight—evidence shows that 38% of UK adults are actively trying—nor is it reasonable to suggest that the doubling of obesity rates over the last 30 years could be explained by a decrease in people's [willpower](#).

To halve obesity requires only small changes to diets. A person living with excess weight needs to reduce their calorie intake [by only 8.5% or 216 calories per day](#). This is a relatively modest shift and suggests that obesity is a solvable problem, yet we know that existing policies are not meeting the scale of this challenge.

We believe the most equitable, sustainable and feasible way of reducing obesity prevalence is by improving the food environment. We know that our diets are heavily influenced by many factors in the food environment including [the price, availability and convenience of food, prompts in our environment like advertising, product placement and density of places selling unhealthy foods](#).

Whilst no one single policy that the Welsh Government can implement will lead to a halving of the prevalence of obesity, through the layering of multiple policies it would be possible to significantly reduce obesity prevalence through small iterative changes which do not require a reimagining of society and through which food would remain equally joyful.

To reduce obesity by changing our food environment the Welsh Government must focus their efforts on a range of policies that increase the availability, accessibility and affordability of healthy food for everyone. To do this, we outline nine recommendations for the Welsh Government on how they can make positive changes to the food environment in Wales. These recommendations draw on insights from [ongoing work by Nesta and a panel of scientific experts to calculate the relative impact of different interventions to reduce obesity](#).

Food environment	Lead by example	Drive collaboration across the UK
Price, availability and convenience	Enhancing catering and hospitality through effective public procurement	- Mandatory healthy food targets for retailers - Implement broad levy on salt and sugar
Advertising	Guidance on advertising food and drink on public land and assets	TV and online advertising restrictions
Understanding the challenge and progress	- Adjust for self-reported adult obesity rates - Monitor compliance with school food nutrition standards - Extend the Child Measurement Programme	Mandate industry reporting of nutritional profile and food sales

Price, availability and convenience

Nesta is supportive of Welsh Government's pending legislation restricting placement and price promotions on high in fat, sugar and salt (HFSS) products, and would urge them to ensure these are implemented without delay. However, achieving the scale of obesity reduction needed in Wales requires new, bolder policies.

- **Mandatory healthy food targets for UK's biggest retailers**

A specific policy which [Nesta research](#) has suggested would be particularly impactful is the introduction of new mandatory targets to incentivise large grocery retailers to offer healthier food options, and discourage business models that rely on pushing people to fatty foods and sugary snacks. Modelling by Nesta estimates that setting health targets for the 11 largest grocery retailers at levels similar to that already achieved by today's 'best' players could reduce calorie purchases among the UK population with excess weight by around 80 kcal per person per day and cut obesity prevalence by approximately 23%.

The Welsh Government should drive collaboration across the four nations to introduce such mandatory health targets for large grocery retailers across the UK. Alternatively, the Welsh Government could investigate using Welsh legislation to implement mandatory healthy food targets in Wales.

- **Collaborate to implement broad levy on salt and sugar.**

It is estimated that creating a tax of [£3/kg on sugar and a £6/kg on salt, would reduce the average calories eaten per person per day by 15-38 calories](#). There is evidence of public support for such an initiative in Wales, where a recent Public Health Wales Time To Talk survey reported that [57% of people](#) agreed that governments should use financial tools like taxes to reduce sugar in foods.

- **Enhancing catering and hospitality through effective public procurement**

Public institutions such as hospitals, schools, prisons, social care facilities, and other public sector workplaces serve a significant number of meals daily. Public bodies have an opportunity to both improve the diets of a large number of people; as well as to set an example to other sectors, with the aim of encouraging them to follow suit by improving the healthiness of the food they offer. To achieve this, Nesta recommends that the Welsh Government

mandate the inclusion of health-based standards in public food procurement. This could build on the current '[Buying Food Fit for the Future](#)' initiative which currently focuses on local/sustainable procurement; alongside [the standards Cardiff and Vale Health Board have already developed](#) for commercial and retail food outlets on their premises which ensure that at least 75% of the food and drink sold at outlets to staff, patients and visitors are healthy.

Advertising

- **Provide national guidance on advertising food and drink on public land and assets**

[Advertising impacts what we buy and eat, which in turn affects our body weight and risk of obesity](#). The UK Government is currently focused on introducing restrictions on advertising of HFSS products on TV and online. While Nesta are supportive of this policy there is further opportunity to improve diets through restrictions on outdoor advertising for HFSS products (e.g. bus stops and billboards). Evidence suggests that outdoor food advertising has a [similar impact on food cravings as online advertising](#), and [an evaluation of Transport for London's policy](#) to ban the advertising of HFSS on its spaces has shown that such restrictions can have a large impact on people's diets, reducing the average weekly household purchase by 385 kcal. Welsh Government should build on the [policies being developed in Cardiff and the Vale of Glamorgan](#) by providing national guidance to public bodies across Wales encouraging them to prohibit HFSS product advertising on publicly-owned spaces through internal policies and explore how privately owned advertising spaces can be regulated through planning regulations.

- **Collaborate to ban on HFSS advertising online and TV pre-9pm**

The Welsh Government should take a strong stance on the implementation of HFSS advertising restrictions as a key public health measure. While the rising cost of living is a concern to industry, the long-term health benefits of curbing obesity outweigh short-term economic pressures. The Welsh Government should emphasise this in its communication with the UK Government, and offer to work with them to develop solutions that minimise disruption for businesses while adhering to the implementation timeline.

Understanding the challenge

- **Adjust self-reported obesity data**

Report future adult obesity prevalence data from National Survey for Wales [with adjustments made to correct for self-report error](#) (as is already the approach taken in other parts of the UK), retrospectively adjusting data from previous years to give an accurate picture of how obesity rates have changed over time.

- **Implement data infrastructure that mandates in legislation the collection and public reporting of industry-wide food sales data**

Work collaboratively across the four nations to mandate medium to large food retailers to share data on the nutritional profile and sales of products through the Food Data Transparency Partnership (FDTP).

- **Monitoring and supporting Free School Meals**

[Evidence suggests that school meals are typically healthier than packed lunches](#), the introduction of UPFSM could therefore play an important role in improving children's diets in Wales. However, for the full potential of these benefits to be realised, it is essential that school meals both meet high health standards and that a high proportion of pupils take-up this offer.

Although school food nutritional standards are in place, there are concerns that some catering providers may not always be fully complying with these. Nesta advises that the Welsh Government should develop new processes to more robustly monitor compliance with these standards on a regular basis.

Uptake of free school meals following the introduction of UPFSM has been lower than expected. The Welsh Government should make increasing uptake of free school meals a priority. Where uptake falls below a sufficient level, they should [build on the work of Nesta](#) and other stakeholders to explore ways to increase uptake.

- **Extend the Child Measurement Programme**

Extend the Child Measurement Programme to also include collection of height and weight data from older children i.e. 10 – 11 year olds (as is already the case in other parts of the UK) allowing tracking of how obesity develops across childhood.

Conclusion

A drive to halve obesity would make a significant contribution to increasing healthy life expectancy, narrowing health inequalities and relieving pressure on the NHS than almost any other policy. For too long, we have failed to make an impact by focusing on solutions that rely on individual willpower or voluntary action from industry. There are viable policy alternatives which focus on small changes to the food environment which could make huge strides forward - our innovative proposal for health targets for retailers is one of them.

Eitem 3

Cyflwynwyd yr ymateb i ymgynghoriad y [Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#) ar [Atal iechyd gwael - gordewdra](#)

This response was submitted to the [Health and Social Care Committee](#) consultation on [Prevention of ill health - obesity](#)

OB13 : Ymateb gan: Comisiynydd Plant Cymru |

Response from: Children's Commissioner of Wales

Comisiynydd Plant Cymru
Children's Commissioner for **Wales**

Ymateb i Ymgynghoriad / Consultation Response

Date / Dyddiad: 6 Mehefin 2024

Subject / Pwnc: Galwad Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol y Senedd am dystiolaeth: Atal afiechyd - gordewdra

Gwybodaeth gefndir am Gomisiynydd Plant Cymru

Prif nod Comisiynydd Plant Cymru yw diogelu a hybu hawliau a lles plant. Wrth ymarfer ei swyddogaethau, rhaid i'r Comisiynydd roi sylw i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP). Mae cylch gorchwyl y Comisiynydd yn cwmpasu pob maes sy'n rhan o bwerau datganoledig y Senedd sy'n effeithio ar hawliau a lles plant.

Mae CCUHP yn gytuniad hawliau dynol rhwngwladol sy'n berthnasol i bob plentyn a pherson ifanc hyd at 18 oed. Mae Llywodraeth Cymru wedi mabwysiadu CCUHP yn sylfaen ar gyfer pob polisi a grëir ar gyfer plant a phobl ifanc, ac mae Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru, wrth ymarfer eu swyddogaethau, i roi 'sylw dyledus' i CCUHP.

Nid yw'r ymateb hwn yn gyfrinachol.

Rwy'n ddiolchgar i'r Pwyllgor am gynnal ymchwiliad i'r pwnc pwysig hwn, ac am y cyfle i gyfrannu at yr alwad hon am dystiolaeth.

Mae gan blant hawl ddynol i gael deiet iachus, maethlon

O dan erthygl 24 Confensiwn y CU ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP), mae gan bob plentyn hawl i'r safon uchaf bosibl o iechyd, ac fel rhan o hynny, dylai llywodraethau ddarparu 'bwydydd maethlon digonol'. Mae Erthygl 24 hefyd yn datgan y dylai llywodraethau sicrhau bod 'pob rhan o gymdeithas, yn arbennig rhieni a phlant, yn wybodus ac yn cael mynediad at addysg, ac yn cael eu cefnogi i ddefnyddio gwybodaeth sylfaenol am iechyd a maethiad plant...¹'.

Mae Pwyllgor y CU ar Hawliau'r Plentyn yn cynhyrchu 'Sylwadau Cyffredinol', a luniwyd i roi cyngor a chyfarwyddyd i Wladwriaethau ar gynnal CCUHP. Mae Sylw Cyffredinol Rhif 15 (2013) ar erthygl 24² yn nodi bod:

"Maethiad digonol a monitro twf yn arbennig o bwysig yn gynnar mewn plentyndod...

...Mae bwydo yn yr ysgol yn ddymunol er mwyn sicrhau bod pob disgybl yn cael mynediad at bryd llawn bob dydd, a gall hynny gyfrannu hefyd at sylw plant i'w dysgu a chynnydd yn y nifer sy'n cofrestru yn yr ysgol. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod hyn yn cael ei gyfuno ag addysg maeth a iechyd, gan gynnwys sefydlu gerddi ysgol a hyfforddi athrawon i wella maeth plant a'u harferion bwyta'n iach...

...Dylai gwladwriaethau hefyd ymdrin â gordewdra ymhlith plant, gan fod hynny'n gysylltiedig â gorbwysedd, arwyddion cynnar afiechyd cardiofasgwlaidd, ymwrthedd ag inswlin, effeithiau seicolegol, tebygolrwydd uwch o ordewdra fel oedolyn, a marwolaeth cyn pryd. Dylid cyfyngu ar gymeriant plant o "fwydydd sydyn" sy'n llawn braster, siwgr neu halen, yn ddwys o ran ynni, ond yn wan o ran microfaetholion, a diodydd sy'n cynnwys lefelau uchel o gaffein neu sylweddau eraill a allai fod yn niweidiol. Dylid rheoleiddio'r marchnata ar y sylweddau hyn – yn enwedig pan fo marchnata o'r fath yn canolbwyntio ar blant – a dylid rheoli eu hargaeledd mewn ysgolion a mannau eraill...

...Ymhlith prif benderfyniadau iechyd, maeth a datblygiad plant mae gwireddu hawl y fam i iechyd a rôl rhieni a rhoddwyr gofal eraill..."

¹ <https://www.unicef.org.uk/wp-content/uploads/2016/08/unicef-convention-rights-child-uncrc.pdf>

² https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2FC%2FGC%2F15&Lang=en

Rwy'n falch bod nifer o'r argymhellion hyn yn cael eu cydnabod gan raglen *Pwysau Iach: Cymru Iach*. Isod bydd i'n cyflwyno peth dadansoddiad o bolisi Llywodraeth Cymru a chyd-destun cyfredol Cymru mewn perthynas â nifer o'r materion uchod.

Gordewdra plant yng Nghymru

Mae ffigurau diweddaraf Rhaglen Mesur Plant 2022-2023³ yn dweud wrthym fod mwy na chwarter y plant 4 neu 5 oed a fesurwyd yng Nghymru dros bwysau neu'n ordew, a bod un o bob deg yn ordew. Mae plant yng Nghymru wedi bod yn gyson yn fwy tebygol o fod dros bwysau neu'n ordew na phlant yn yr Alban neu Loegr, ac mae hynny'n dal yn wir yn ôl y ffigurau diweddaraf. Mae'r bwlch amddifadedd yn y ffigurau yn gwbl amlwg, gyda phlant sy'n byw yn yr ardaloedd côd post sy'n rhan o'r 'ugain y cant mwyaf difreintiedig' â thebygolrwydd ystadegol arwyddocaol mwy o fod dros bwysau neu'n ordew, o gymharu â'r lleiaf difreintiedig. Mae bylchau hefyd rhwng ardaloedd awdurdodau lleol. Er enghraifft, roedd 7.9% o'r plant a fesurwyd yn Sir Fynwy yn ordew, tra bod y ffigur hwnnw'n 14.3% yn achos plant Blaenau Gwent.

Mae'r ystadegau hyn yn peri pryder mawr, ond nid yw mesuriadau BMI plant, ynddynt eu hunain, yn dweud llawer wrthym o ran sut mae taclo gordewdra plant. Bydd yr ymateb hwn yn cyffwrdd â rhai meysydd y mae'n rhaid mynd i'r afael â nhw er mwyn ceisio sicrhau bod y ffigurau hyn yn gostwng. Mae angen i ni weld gordewdra plant fel arwydd o benderfynyddion ieuchyd ehangach, gan gynnwys amddifadedd, a sicrhau bod mesurau yn taclo'r rhain mewn modd cyfannol.

Amgylcheddau bwyd iach – prydau ysgol

Un elfen hanfodol o wrthweithio diffyg maeth ym mwyd plant yw gwella safon yr hyn maen nhw'n ei fwyta yn yr ysgol. Rwy'n gefnogol iawn i'r ffaith bod Llywodraeth Cymru'n estyn prydau ysgol am ddim i holl blant ysgol gynradd Cymru (fel rhan o'r Cytundeb Cydweithio â Phlaid Cymru); mae hwn yn symudiad sy'n creu cyfle gwirioneddol i ddarparu prydau iach i filoedd o blant yng Nghymru. Rwyf wedi galw'n flaenorol am estyn prydau ysgol am ddim i blant ysgol uwchradd hefyd, trwy addasu'r trothwy enillion eithriadol o isel ar hyn o bryd, sy'n atal pobl ifanc rhag bod yn gymwys, oherwydd pwysigrwydd maeth a chynhالياeth i ddatblygiad plant o bob oed.

Ym mis Ebrill 2024, cynhaliodd fy swyddfa arolwg⁴ o 490 o blant unigol rhwng 7 ac 18 oed. Bu 1250 o blant eraill yn cymryd rhan mewn grwpiau, gydag athrawon a gweithwyr ieuenctid yn cyflwyno crynodeb o'u barn. Roedd y sylwadau hyn yn cefnogi'r safbwyntiau a rannwyd yn uniongyrchol gan blant. Dyma rai o'r canlyniadau allweddol:

³ <https://phw.nhs.wales/services-and-teams/child-measurement-programme/>

⁴ <https://www.childcomwales.org.uk/2024/04/only-a-fifth-of-children-answering-survey-are-full-after-school-dinner/>

- Dim ond 19% o'r plant oedd yn rhan o arolwg am ginio ysgol ddywedodd eu bod nhw'n llawn ar ôl eu pryd. Dywedodd bron hanner (44%) eu bod yn methu cael mwy o fwyd (ail ddogn) os ydyn nhw'n gofyn amdano. Mae hyn yn destun pryder mawr.
- Dywedodd bron chwarter (24%) o'r plant eu bod nhw ddim bob amser yn gallu cael llysiau os ydyn nhw eisiau, a dywedodd 22% eu bod nhw ddim bob amser yn gallu cael ffrwythau os ydyn nhw eisiau.

Pan ofynnwyd am eu syniadau ar gyfer gwella cinio ysgol, yr ateb mwyaf cyffredin o bell ffordd ymhlith plant oedd eu bod nhw eisiau mwy o fwyd. Nid yw hyn yn unigryw i Gymru, ac o ganlyniad mae modd gweld rhai meysydd i'w gwella o astudiaethau eraill, gan gynnwys y gwaith yma gan Food Active.

Cynhaliodd Food Active gyfres o grwpiau ffocws wyneb yn wyneb gyda rhyw 40 o ddysgwyr ysgol uwchradd ar draws Gogledd-Orllewin Lloegr. Dyma rai o ganfyddiadau eu hadroddiad, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2024⁵:

- *Mae'r ddarpariaeth amser egwyl yn wasanaeth bwyd poblogaidd iawn, ond mae opsiynau iachach yn gyfyngedig ar hyn o bryd.*
- *Mae cost bwyd a diod yn ffactor pwysig i bobl ifanc; cyfeiriodd rhai at brisiau'n codi ochr yn ochr â dognau'n lleihau.*
- *Cododd pobl ifanc bwyntiau'n gyson ynghylch y ffaith bod yr ardal ginio yn lle cythryblus, straenus, a bod ciwiau hir.*
- *Mae amser cinio'n rhy fyr, ac mae llawer o bobl ifanc yn sôn am broblemau fel rhedeg allan o fwyd a chyfaddawdu ar weithgareddau eraill fel clybiau a chwaraeon er mwyn bwyta.*
- *Nododd pobl ifanc yn aml ansawdd gwael ac amrywiaeth cyfyngedig y bwydydd sy'n cael eu gweini ar draws y diwrnod ysgol, ac maen nhw am weld hynny'n cael ei wella.*
- *Yn nodweddiadol, doedd pobl ifanc ddim yn gyfarwydd ag ysgolion yn cynnig mentrau bwyta'n iach, nac yn ymwybodol o unrhyw bolisiau cysylltiedig â darparu opsiynau iachach.*
- *Roedd gan bobl ifanc lawer o syniadau ynghylch sut i annog bwyta'n iachach yn yr ysgol, gan gynnwys gwneud bwydydd iachach yn fwy deniadol, newidiadau i'r prisiau, darparu mwy o wybodaeth am fwyta'n iach, cyflwyno clybiau garddio a chyfyngu ar yr opsiynau llai iach sy'n cael eu hyrwyddo wrth dalu.*
- *Mae'r manau prynu bwyd ar hyd taith disgybl i'r ysgol yn gyffredinol yn llawn opsiynau llai iach, ac mae'r rhain yn boblogaidd, yn ddeniadol ac yn gyfleus i bobl ifanc o'u cymharu â'r hyn sy'n cael ei gynnig mewn ysgolion.*

Rydw i wedi rhannu canfyddiadau arolwg fy swyddfa, a'u trafod gyda'r Ysgrifenyddion Cabinet ar gyfer lechyd ac Addysg. Mae'n bwysig ein bod ni'n deall pam mae plant yn eu dweud eu bod nhw ddim yn teimlo'n llawn. Yn fy marn i, mae'n debygol bod hynny'n gyfuniad o faterion cysylltiedig â maint dognau,

⁵ https://foodactive.org.uk/wp-content/uploads/2024/05/FuellingTheFuture_FoodActive_Summer2024.pdf

gwerth maethol, cost bwyd ysgol/lwfans prydau ysgol am ddim, a ffactorau eraill fel y rhai sydd i'w gweld yn astudiaeth Food Active. Er bod y gwaith i ddiweddarau rheoliadau yn hanfodol bwysig, mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru ystyried y ffactorau amgylcheddol a nodir uchod ymhellach. Gan fod y gwaith hwnnw ond megis dechrau, mae pob cyfle i sicrhau bod y canfyddiadau hyn yn cael eu cymryd i ystyriaeth fel rhan o'r rheoliadau a'r canllawiau diwygiedig.

Gweithgarwch corfforol

Mae cerdyn adroddiad diweddaraf Active Healthy Kids Wales (2021)⁶ yn cyflwyno darlun sy'n destun pryder o lefel gyffredinol isel o weithgarwch corfforol, gyda sgôr o ran ymddygiad disymud yn gosod Cymru'n gydradd isaf (â thair gwlad arall yn unig) o'r 57 gwlad sy'n rhan o'r astudiaeth.

Yn 2022, cynhaliodd Chwaraeon Cymru arolwg⁷ o fwy na 116,000 o blant o 1,000 o ysgolion. Canfu'r arolwg fod gostyngiad o 9 pwynt canran yn nifer y plant oedd yn cymryd rhan mewn chwaraeon oedd yn cael eu trefnu'n rheolaidd y tu allan i'r cwricwlwm ers 2018; cynnydd o 8 pwynt canran yn y rhai oedd yn sôn nad oedden nhw'n cymryd rhan yn rheolaidd mewn chwaraeon y tu allan i'r cwricwlwm. Gostyngodd nifer y rhai oedd yn cymryd rhan mewn chwaraeon mewn clwb cymunedol o leiaf unwaith yr wythnos 9 pwynt canran. Dim ond 40% o'r disgyblion ddywedodd eu bod yn mwynhau chwaraeon allgyrsiol 'llawer', roedd 57% yn mwynhau Addysg Gorfforol 'llawer', ac roedd 47% yn mwynhau chwaraeon clybiau cymunedol 'llawer'.

Canfu'r arolwg fod gwahaniaeth o 15 pwynt canran rhwng yr ardaloedd lleiaf a mwyaf difreintiedig o ran cyfranogiad mewn chwaraeon a drefnir y tu allan i'r cwricwlwm. Mae'r bwlch hwn wedi ehangu ers 2018. Dim ond 60% o'r ysgolion ddywedodd fod ganddyn nhw'r cyfarpar i gynnwys disgyblion anabl, disgyblion â nam neu ddisgyblion ag Angen Dysgu Ychwanegol.

Mae'n amlwg bod rhaid i ni wneud mwy i gefnogi plant i osgoi gormod o ymddygiad disymud, ac i'w hannog i gymryd rhan mewn gweithgarwch corfforol, ochr yn ochr â hybu deiet iach.

Ym mis Mai 2024, buon ni'n cynnal arolwg o ryw 1,300 o blant a phobl ifanc, yn eu holi am eu cyfleoedd i fwynhau amser chwarae neu amser egwyl yn yr ysgol. Roedd hyn wrth gwrs yn cyfeirio at allu plant i wneud ymarfer corff, cymdeithasu, a chael bwyd. Dydyn ni ddim wedi dadansoddi'r canlyniadau hyn yn llawn eto, a byddwn ni'n cyhoeddi manylion canlyniadau'r arolwg yn ystod yr wythnosau nesaf.

Fodd bynnag, ar sail y canfyddiadau cynnar, dywedodd 46% o'r ymatebwyr 'ydw' wrth ateb y cwestiwn 'wyt ti byth yn colli amser chwarae/egwyl?' Er bod llawer o'r rhesymau a roddwyd dros golli amser egwyl yn ymwneud â chael eu cadw i mewn, atebodd llawer eu bod yn cael eu gorfodi i aros i orffen gwaith os nad oedden nhw wedi'i orffen yn ystod y dosbarth, dywedodd eraill 'dydyn ni ddim bob amser yn mynd

⁶ <https://cdn.sanity.io/files/hxna570c/production/cabfb92ffd8789f18d0bff189844aa6f12dfea90.pdf>

⁷ <https://www.sport.wales/files/4726cc7e1cb672efe0e1fb6ed9560256.pdf>

allan i chwarae am 5 munud', neu 'oherwydd bod hi'n glawio'. Pan ofynnwyd beth fyddai'n gwneud amser chwarae neu egwyl yn well, dywedodd llawer o blant y bydden nhw'n hoffi mwy o gyfarpar i fedru gwneud ymarfer corff a gweithgareddau. Dywedodd llawer eu bod yn teimlo bod amser egwyl yn rhy fyr. Cafwyd sylwadau hefyd ynghylch bod ag amser i nôl bwyd:

amser rhy fyr dal nôl amser egwyl ardaloedd penodol methu mynd i'r cantin pan ti isie dim lle i chwarae os bydd hi'n bwrw glaw gorfod eistedd lawr a does dim llawer o le dim hawl i chwarae pêl droed na chwarae ar y glaswellt amser egwyl does dim digon o amser i fynd i'r toiled a chael bwyd fe ethon nhw â'r bwyd da a does dim bwyd da ragor

Bydda i'n fwy na pharod i rannu copi o ddadansoddiad fy swyddfa o'r arolwg hwn pan fydd yn barod i'w gyhoeddi.

Polisi Llywodraeth Cymru

Rydw i'n falch bod Llywodraeth Cymru, fel rhan o'u cynllun cyflawni *Pwysau Iach: Cymru Iach 2022-24*, wedi ymrwymo i 'adolygu'r rheoliadau ar faeth bwyd ysgol, yn unol â'r safonau a'r canllawiau diweddaraf ar faeth, a diweddarau'r safonau cyfredol'⁸.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi cyhoeddi adroddiad yn ddiweddar ar botensial bwyd ysgol i wella iechyd plant⁹, a chanfu'r adroddiad hwnnw nad yw deiet llawer o blant a phobl ifanc yng Nghymru yn cyflawni'r argymhellion deiet cenedlaethol, ac nad yw cyfleoedd i wella iechyd y boblogaeth trwy fwyd ysgol yn cael eu mwyaflu. Mae'r adroddiad yn amlygu '...er bod Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Safonau a Gofynion Maethol), 2013 yn rhan o'r gyfraith, nid yw'n hysbys i ba raddau y cydymffurfir â'r safonau maeth mewn ysgolion ar draws Cymru na pha gyfraniad maen nhw wedi'i wneud i ddeiet plant oed ysgol yng Nghymru'. Mae'r adroddiad yn galw am fframwaith monitro a chydymffurfiaeth er mwyn canfod a yw ysgolion yn bodloni'r safonau disgwylidig. Rwy'n ategu'r alwad hon yn llawn, gan fod sicrhau atebolrwydd gwirioneddol yng nghyswllt y Rheoliadau newydd diwygiedig yn aruthrol bwysig.

Mae Cynllun Cyflawni *Pwysau Iach: Cymru Iach 2022-24*¹⁰ yn cynnwys camau gweithredu ar y meysydd allweddol hyn. Rwy'n cyfeirio isod ac yn dadansoddi'n gryno rai sydd, yn fy marn i, yn hanfodol i daclo gordewdra plant:

- *Cyflwyno deddfwriaeth ar labelu calorïau mewn lleoliadau y tu allan i'r cartref a chyfyngu ar gynigion prisiau arbennig i opsiynau afiach.* Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyflwyno'r *Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Lleoli)* eleni. Er bod cyflwyno mesurau i daclo hyrwyddo bwydydd

⁸ https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2022-03/healthy-weight-healthy-wales-2022-to-2024-delivery-plan_0.pdf

⁹ <https://phw.nhs.wales/publications/publications1/opportunities-for-improving-childrens-health-in-wales-the-potential-of-school-food/>

¹⁰ https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2022-03/healthy-weight-healthy-wales-2022-to-2024-delivery-plan_0.pdf

afiach yn hanfodol, mae'n eglur i mi bod angen i unrhyw ystyriaethau labelu sy'n nodi calorïau gymryd i ystyriaeth grwpiau agored i niwed y gallai labeli calorïau gael effaith niweidiol arnyn nhw. Mae hynny'n cynnwys plant a phobl ifanc sydd ag anhwylderau bwyta, gan y gallai'r labelu annog anhwylderau bwyta gwaeth fyth. Fel mae Beat wedi amlygu, mae'r dystiolaeth o blaid labeli calorïau yn gyfyngedig¹¹. Rwy'n annog bod yn wyladwrus yn y maes hwn, ac yn bwysicaf oll, mae rhaid i Lywodraeth Cymru glywed gan blant a phobl ifanc, ac oedolion sydd â phrofiad bywyd o anhwylderau bwyta pan oedden nhw'n blant.

- *Galluogi newidiadau cadarnhaol yn yr amgylchedd bwyd o amgylch ysgolion uwchradd a cholegau, gan gynnwys cyfyngu ar gludfwyd sydyn.* Rwy'n deall bod peth cynnydd wedi digwydd yn lleol mewn rhannau o Gymru tuag at hyn, ond mae'n rhaid gwneud mwy i sefydlu dull cenedlaethol o gefnogi awdurdodau lleol i fynd i'r afael â'r mater hwn ar frys. Gall fod rhagdybiaeth bod plant hŷn am gael eitemau i'w 'bachu a mynd', ond gall clywed gan bobl ifanc amlygu lluo o resymau y tu ôl i'w dewisiadau, gan gynnwys amser cyfyngedig a chymariaethau cost. Mae pobl ifanc wedi cysylltu â'm swyddfa gyda phryderon ynghylch agosrwydd a nifer y mannau sy'n gwerthu bwyd sydyn/afiach yn agos at eu hysgol, ac mewn un achos maen nhw eu hunain wedi lloŷio eu hawdurdod lleol i osod rheoliadau cynllunio er mwyn sicrhau bod economi gymysg o fannau sy'n gwerthu bwyd yn yr ardal leol. Dylai plant a phobl ifanc eu hunain fod yn rhan o benderfyniadau cynllunio awdurdodau lleol lle mae'r rheiny'n cael effaith uniongyrchol ar eu hiechyd a'u llesiant.
- *Cyfyngu ar werthu diodydd sy'n cynnwys llawer o gaffein i blant a phobl ifanc.* Wrth ymateb i'r ymgynghoriad ar y cynnig hwn ym mis Medi 2022, fe wnes i groesawu'r cynigion, ond gan annog ymgynghori helaeth â phlant a phobl o ystod eang o gefndiroedd er mwyn deall yn iawn pa fesurau fyddai'n effeithiol i leihau neu atal eu defnydd o ddiodydd egni. Fe wnes i droi at fy mhanel ymgynghorol, oedd â barn gymysg ynghylch effeithiolrwydd gwaharddiad. Fydd y cynigion hyn ddim yn llwyddiannus heb i blant a phobl ifanc eu hunain fod yn rhan ohonynt, fel y nodais yn fy ymateb i'r ymgynghoriad Amgylcheddau Iach ehangach ar y pryd.
- *Buddsoddi mewn teithio llesol.* Byddai opsiynau gwell ar gyfer teithio llesol lle bo hynny'n addas ac yn briodol yn helpu i agor cyfleoedd i gael mynediad at chwaraeon a hamdden, a fyddai'n hybu ac yn hwyluso bywydau actif. Rwy'n cefnogi camau gweithredu Llywodraeth Cymru yn y maes hwn. Dylai'r terfyn cyflymder 20mya, yr wyf fi'n ei gefnogi, ac sy'n amlwg yn cefnogi hawliau dynol plant o dan CCUHP, gael ei gynnal lle bynnag mae plant yn defnyddio ffyrdd yn rheolaidd, a lle maen nhw'n agored i niwed gan geir. Yn fy marn i, mae hynny'n golygu y dylai eithriadau i 20mya gael eu cyfyngu i'r ffyrdd hynny y bernir nad yw plant yn eu defnyddio'n rheolaidd. Yn ystod mis Ebrill 2024, fe wnaethon ni ofyn i blant a phobl ifanc am eu barn ar eu taith i'r ysgol trwy ein harolwg Materion Misol. Ymatebodd mwy na 2,000 o blant a phobl ifanc o bob rhan o Gymru i'r arolwg hwn. Nododd y rhan fwyaf o'r plant a'r bobl ifanc a ymatebodd i'r arolwg fod eu taith i'r ysgol yn ddiogel ac yn hygyrch, ond amlygodd sylwadau fod traffig, a cheir yn teithio'n rhy gyflym, yn cyfrannu at wneud y daith i'r ysgol yn anodd. Rhannodd rhai plant a phobl ifanc hefyd fod ymddygiad eraill yn golygu nad oedden nhw'n teimlo'n ddiogel ar y daith i'r ysgol. Dywedodd nifer bach eu bod yn teimlo bod y terfyn 20mya yn effeithio ar eu taith i'r ysgol.

¹¹ <https://www.beateatingdisorders.org.uk/support-our-work/campaign-for-beat/current/count-wales-out-of-calories-on-menus/>

- *Cefnogi ysgolion, lleoliadau gofal plant a gwaith chwarae a'r gymuned addysg ehangach i wireddu manteision dysgu a chwarae yn yr amgylchedd naturiol, gan ddefnyddio cyfleoedd newydd sy'n rhan o'r Cwricwlwm i Gymru.* Ym mis Hydref 2023, cyflwynodd Llywodraeth Cymru gynllun gweithredu mewn ymateb¹² i argymhellion adroddiad grŵp llywio yr Adolygiad Chwarae Gweinidogol. Er bod yr ymateb i'w groesawu, mae nifer o'r newidiadau hanfodol a fyddai'n cefnogi gweithredu Pwysau Iach: Cymru Iach yn rhai hirdymor (erbyn etholiad nesaf y Senedd yn 2026). Mae'n hanfodol bwysig nawr bod argymhellion y grŵp llywio yn cael eu symud ymlaen o fewn y terfynau amser a nodwyd.
- *Cyflwyno Rhaglen Plentyn Iach Cymru sy'n cynnwys ystod o fesurau ataliaeth ac ymyrraeth gynnar i helpu rhieni a gofalwyr, plant a phobl ifanc i wneud dewisiadau ffordd iach o fyw yn eu blynyddoedd ffurfiannol, gan gynnwys: Cryfhau hyfforddiant Gwneud i Bob Cyswllt Gyfri i ymwelwyr ieuchyd, bydwagedd a nyrsys ysgol, a gweithio gyda gweithwyr ieuchyd proffesiynol eraill i gefnogi trafodaethau cadarnhaol ynghylch ymddygiad gweithgaredd corfforol, deiet a phwysau iach.* Mae Llywodraeth Cymru yn estyn Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif, sy'n rhan bwysig o roi sylw i'r cam gweithredu hwn, ond rwy'n credu bod rhaid gwneud mwy i sicrhau bod Rhaglen Plentyn Iach Cymru yn creu'r cysylltiadau angenrheidiol yn y lle cyntaf. Yn 2022, ni chynhaliwyd mwy na 62,000 o'r cyfarfodydd cyswllt ag ymwelwyr ieuchyd a ddylai fod wedi digwydd¹³. Rwyf wedi codi'r pryderon hyn ynghylch ymweliadau ieuchyd yn arbennig gyda'r Ysgrifennydd Cabinet, a chyda'r Prif Swyddog Nyrsio. Rwy'n annog Llywodraeth Cymru i ganolbwyntio ar Raglen Plentyn Iach Cymru er mwyn sicrhau ei bod yn cyflawni hyd eithaf ei gallu. Gellid gwella rhan o hyn trwy ddigideiddio gwaith papur ymweliadau ieuchyd, ac rwy'n deall bod Gofal Ieuchyd Digidol Cymru yn gweithio ar hynny ar hyn o bryd.
- *Darparu bwndel babanod i bawb fel bod modd gwneud dewisiadau ieuchyd cadarnhaol.* Ni chafwyd diweddariad ar y polisi hwn gan Lywodraeth Cymru ers mis Rhagfyr 2023, pryd y nodwyd na fyddai pob rhiant yn derbyn y bwndeli babanod bellach.
- *Ffocws ar rôl gweithlu'r blynyddoedd cynnar i gefnogi teuluoedd, gan gynnwys: Cryfhau mewnbwn maeth ar draws y blynyddoedd cynnar i sicrhau bod teuluoedd yn cael mynediad at wybodaeth a chefnogaeth. Bydd hyn yn cynnwys modelau newydd sy'n cael eu peilota gan brosiectau braenaru, ochr yn ochr â'r rhaglenni plant a theuluoedd.* O'r hyn rydyn ni'n ei ddeall mae'r Rhaglen Plant a Theuluoedd (PIPYN) wedi cael ei lansio ar draws tair ardal beilot yng Nghymru. Bydd yn bwysig bod y Pwyllgor yn ystyried unrhyw ddysgu o'r ardaloedd peilot hyn fel rhan o'r ymchwiliad.
- *Y Cynnig Actif Dyddiol.* Un o argymhellion penodol fy Adroddiad Blynyddol yn 2022-23¹⁴ oedd bod y Cynnig yn cychwyn yn ddi-oed. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gyflwyno'r Cynnig, gan ddechrau gyda'r mabwysiadwyr cynnar, yn 2024. Byddwn ni'n cadw golwg ar y cynnydd o ran yr argymhelliad hwn, ynghyd â holl argymhellion ein Hadroddiad Blynyddol yn 2022-23.

Cyflwynwyd gan:

¹² <https://www.gov.wales/sites/default/files/inline-documents/2023-10/responseplayeng.pdf>

¹³ [https://www.rcpch.ac.uk/sites/default/files/2024-](https://www.rcpch.ac.uk/sites/default/files/2024-05/letter_to_first_minister_welsh_royal_colleges_child_health_collaborative_1.pdf)

[05/letter_to_first_minister_welsh_royal_colleges_child_health_collaborative_1.pdf](https://www.rcpch.ac.uk/sites/default/files/2024-05/letter_to_first_minister_welsh_royal_colleges_child_health_collaborative_1.pdf)

¹⁴ <https://www.childcomwales.org.uk/publication/annual-report-and-accounts-2022-2023/#healthy-child-wales-programme-41>

Rocio Cifuentes MBE
Comisiynydd Plant Cymru

Cyflwynwyd yr ymateb i ymgynghoriad y [Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#) ar [Atal iechyd gwael - gordewdra](#)

This response was submitted to the [Health and Social Care Committee](#) consultation on [Prevention of ill health - obesity](#)

OB24 : Ymateb gan: Royal College of Paediatrics and Child Health | Response from: Royal College of Paediatrics and Child Health

Royal College of Paediatrics and Child Health Wales response to the Health and Social Care Committee's inquiry into preventing obesity

June 2024

Childhood obesity is one of the biggest public health issues facing the UK. [Nearly a quarter](#) (24.8%) of children in Wales aged 4-5 are living with obesity or are overweight. This is 2.1% lower than pre-pandemic 2018/2019 figures but remains higher than Scotland and many regions in England.

Children living with obesity are at risk of ill health into adulthood, with 80% of obese young people remaining obese as adults. Children also [report](#) being stigmatised due to their weight, the impacts of which include bullying and poorer educational outcomes, increased risk of depression, anxiety and social isolation.

Summary

- The Welsh Government should promote policies to enable healthy choices and healthy behaviour. This includes addressing socio-economic factors that contribute to unhealthy weights and providing a suite of suitable support, information and resources to engage and guide families from before conception.
- Regional variations in services and support for children living with obesity need to be addressed by the Welsh Government.
- The Welsh Government should invest in early years nutrition within the first 1,000 days and ensure there is a workforce able to deliver advice, support and guidance on breastfeeding and infant feeding in the community.
- The Welsh Government should ensure children in schools are receiving healthy nutritious food and consider the affordability of rolling out free school meals more widely.
- The Welsh Government should create active environments, green spaces and preserve community leisure facilities to address the decline in physical activity and increase in sedentary behaviour.
- All healthy weight initiatives should be evidence based and implemented carefully to avoid unintended consequences.

Data on child obesity

National figures

Pre-pandemic, the data suggested a significant problem requiring urgent action. In [2018/19](#), 26.9% of children (aged 4-5) in Wales were overweight or obese, a higher proportion than many regions in England and Scotland.

Post pandemic, [2022/2023](#) figures show 24.8% of children in Wales (aged 4-5) were overweight or obese, statistically lower than pre-pandemic levels. However despite the slight decline, the proportion of overweight or obese children in Wales remains higher than Scotland and many regions in England.

Health Board variation

There is a significant difference between health boards. Cardiff and the Vale University Health Board has the lowest proportion of children overweight or obese (21.2%) whereas Hywel Dda University Health Board has the highest at 28.9%.

Hywel Dda University Health Board statistics are significantly higher than the Wales average of 24.8%. This is concerning as Hywel Dda currently does not have a dedicated weight management service for children and young people. A paper has been presented internally regarding establishing a service, but no further action has been taken to date.

With the highest proportion of overweight or obese children within this health board area it could be argued that this is storing up problems for the future population as research shows the links between child obesity and health problems later in life. This is also concerning as children from Hywel Dda are at risk of receiving different care from those elsewhere in Wales where other services are available.

The Welsh Government should ensure every health board had a dedicated weight management services for children and young people to ensure equity of provision. The Welsh Government should also invest in areas of deprivation and regional disparity to reduce child obesity.

Deprivation

In the least deprived fifth quintile 19.6% of children were obese or overweight, this compares to 27.8% from the most deprived fifth. A difference of 8.2% which is statistically significant.

[Children and young people have told](#) us how poverty affects them, including the following:

“Not enough money for healthy nourishing food, leading to a poor diet and unhealthy eating. It would be easier to get disease and get sick because of poor diet and poor hygiene”.

[Paediatricians have also told us](#) how poverty has affected their patients, including the following:

“Recent increases in household energy costs comes on top of food insecurity, which may mean families face a choice between paying energy bills and food. Living in a cold home has a negative impact on physical health by, for example, exacerbating respiratory illnesses.”

The [Healthy Start scheme](#) is a UK Government initiative, available in Wales, which provides coupons for vitamins as well as vouchers that can be used to buy £4.25 worth of fruit, vegetables and milk per week. Mothers with children under the age of one receive £8.50 per week.

The scheme is open to pregnant women and families with children aged 3 and under, provided they meet the requirements of receiving one of the qualifying benefits and having a low income. It's also open to all pregnant women under 18.

[Research](#) has shown the current scheme helps families think more about their health and diet and leads to improved dietary choices. It also aids families living in poverty to receive the best start to life by reducing barriers to healthy eating and nutrition.

However, uptake is not where it should be. The [latest figures](#) show that nearly 4 in 10 families in Wales that could be eligible for healthy start have not yet applied. There is a difference between local authorities ranging from 77% in Blaenau Gwent to 61% in Ynys Môn.

The Welsh Government and NHS Wales should ensure all everyone with children between 0-3 is aware of the scheme and if appropriate, how to apply. A healthy start to life through providing the best nutrition should not be undervalued and the importance of supporting those living in poverty should be prioritised given the latest PHW statistics. The UK

Government should also consider re-evaluating the amount provided per week to families.

First 1,000 days

[Research](#) has shown that ‘the ability of a child to develop, learn, and thrive is significantly impacted by how well or how poorly mothers and children are fed and cared for throughout this period [first 1,000 days]’.

Maternal nutrition needs to be addressed during pregnancy and the child’s first 1,000 days of life, or roughly between conception and a child’s second birthday. This will ensure the best start to a child’s life.

Breastfeeding has many benefits including meeting a baby’s nutritional needs, protecting against infections and diseases as well as benefits for the mother. However, while over 60% of women intend to breastfeed, the [figure](#) falls to 26% reporting any breastfeeding at 6 weeks.

The Welsh Government published a 5 year [Breastfeeding Action Plan](#) in 2019. As the plan is due to expire in 2024, the Welsh Government should ensure a focus remains on increasing breastfeeding rates across Wales, with an updated plan. Any plan moving forward should place a significant emphasis on community support, and ensuring support for new families is easily accessible. This work should be informed by Public Health Wales to ensure it is evidenced-based and can be implemented across Wales.

There should also be an emphasis on wider infant feeding and ensuring appropriate advice and education for families within the first 1,000 days. We know this is a key role for health visitors, but this is also a very stretched workforce.

The Welsh Government should ensure there are an appropriate number of health visitors and infant feeding professionals to provide advice, support and education on the importance of appropriate nutritious feeding within the first 1,000 days. This will embed healthy behaviours and support the prevention of obesity.

Provision of food and drink in schools

The food and drink provided in schools can make a positive contribution towards giving children and young people a healthy balanced diet and encouraging them to develop good eating habits.

The longstanding concerns regarding children who are overweight or obese, led to the Healthy Eating in Schools (Wales) Measure 2009. However unhealthy weight in childhood continues to be a challenge, signalling more is needed to be done to address this.

School meals should be nutritious and beneficial for the child's health. This should include ensuring fruit is available with every meal and where possible locally sourced.

RCPCH Wales is aware the Welsh Government is currently updating the food standards for maintained schools. It's essential this takes into consideration the importance of nutrition within any revision of existing standards and how these standards are monitored.

We supported the roll out and implementation of free school meals for all primary aged children. Universal free school meals are an investment in the wellbeing of future generation and provides wide socio-economic returns.

According to [research](#) highlighted by PHW, universal FSM has the potential to improve nutrition and general eating habits of children and have long-term individual health benefits including reduced childhood and adult obesity related to reducing diet-related disease and disability.

[Research](#) commissioned by Impact on Urban Health in England found that expanding free school meals to all children in state-funded education settings in England would save money in the long term. For every £1 invested, £1.71 would be returned, resulting in £41.3bn in core benefits. A further £58.2bn of indirect benefits could arise, resulting in £99.5bn of total potential benefits. While not Welsh research, it does indicate a long-term cost saving if free school meals were rolled out to all children in state-funded education.

RCPCH Wales would encourage the Welsh Government to ensure all children are receiving healthy school meals and look at the affordability of a future roll out to secondary state-funded schools.

Healthy behaviours and environments

Addressing obesity is complex and multifaceted. This goes beyond promote healthy eating, but also to promoting physical activity and creating healthy environments for children and families to thrive.

The Welsh Government should promote and encourage healthy behaviours through creating active environments, green spaces and preserve community leisure facilities to address the decline in physical activity and increase in sedentary behaviour.

In 2021 children in [Wales received F for physical activity](#), with only 17% of young people (aged 11-16) reporting being active for at least 60 minutes across every day of the week. In comparison nearly a third (32%) of children (aged 8-11) reported watching TV/screens for two hours or more every day.

The Welsh Government need to consider how it will address the decline in physical activity and ensure families can access healthy environments. This should include promoting opportunities to engage in physical activities, both within schools and outside of school and how it can involve the whole family in sports and alternative activities.

This should include building daily physical activity into the school day in line with the [UK Chief Medical Officers' 2019 Physical Activity Guidelines](#) as well as creating active environments, by providing funding for Local Authorities to maintain and expand on current sports and leisure facilities available for children and young people.

State of Child Health – Commercial factors

In 2020 RCPCH Wales published, [State of Child Health](#), which explored the impact of obesity and put forward key recommendations for the Welsh Government.

The following actions were suggested and, in our opinion, remain necessary to improve child health and aid in the prevention of obesity.

- A ban on advertising, sponsorship and promotion of products high in fat, sugar and salt HFSS products in public spaces including sporting events, family attractions and leisure centres should be implemented by 2030 and subsequently evaluated, starting with the transport network in the first delivery phase.

- A review of planning and licensing opportunities and the creation of healthier environments, including limiting (and enforcing) hot food takeaways within 400 metres of schools. There should be consideration of expanding this to other locations with a high child footfall (e.g. leisure centres, parks, hospitals).
- Create active environments, by providing funding for Local Authorities to maintain and expand on current sports and leisure facilities available for children and young people.
- Maintain and expand provision for free breakfast within primary schools, including access to fruit or vegetables. Welsh Government should publish revisions to the Healthy Eating in Schools (Nutritional Standards and Requirements) (Wales) Regulations and deliver an effective framework for monitoring compliance and intervening where the regulations are not being met.
- Advocate and lobby the UK Government to further restrict advertising of products HFSS in broadcast and on-line settings, which are non-devolved. All HFSS advertising between 17:30 and 21:00 should be restricted, with no exemptions.
- Set out expectations of the pace of reformulation of HFSS products, with a view to using Welsh taxation powers to bring about further change.
- The National Child Measurement Programme (NCMP) should be maintained across Wales. Welsh Government should consult on expanding their programmes to collect data at exit of primary school, which also provides an intervention for this age group who are more likely to be overweight or obese. NCMP data should be embedded within electronic health records.

Calorie labelling on menus

Mandatory calorie labelling on menus has been discussed as a possible option for Wales, having been rolled out in England. However, the evidence on the impact of out of home calorie labelling is still developing, and there is emerging evidence of the unintended negative impact on those living with an eating disorder.

We encourage the Welsh Government to monitor and review the effectiveness of mandatory calorie labelling on out of home settings as well as the impact on those living with an eating disorder.

If proven to be impactful through comprehensive research and a decision is made to roll out the policy in Wales, we would urge the Welsh Government to implement measures to reduce the impact on those living

with an eating disorder and others who may also be negatively affected by the policy. In addition, calorie labelling should not be introduced to children's menus as there is no set recommended daily calorie intake.

About RCPCH Wales

The RCPCH works to transform child health through knowledge, innovation and expertise. We have over 600 members in Wales, 14,000 across the UK and an additional 17,000 worldwide. The RCPCH is responsible for training and examining paediatricians. We also advocate on behalf of members, represent their views and draw upon their expertise to inform policy development and the maintenance of professional standards.

For further information please contact Sarah Williamson, Policy and Public Affairs Manager (Wales), [\[redacted\]](#)

Eitem 4.1

Dawn Bowden AS/MS
Y Gweinidog Plant a Gofal Cymdeithasol
Minister for Children and Social Care

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MA/DB/11299/25

Russell George, AS
Cadeirydd, Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Buffy Williams, AS
Cadeirydd, Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

24 Ionawr 2025

Annwyl Gadeiryddion,

Fframwaith Ymarfer Cenedlaethol/Strategaeth Genedlaethol ar Ymarfer Amlasiantaethol ar gyfer Plant

Un o elfennau craidd ein Rhaglen Trawsnewid ar gyfer Gofal Cymdeithasol Plant yng Nghymru yw'r ymrwymiad i ddarparu Fframwaith Ymarfer Cenedlaethol. Yr angen i wella cysondeb ymarfer ledled Cymru oedd y rhesymeg y tu ôl i ddatblygu'r Fframwaith hwn, a chefnogi ffordd o weithio sy'n seiliedig ar gryfderau er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau i'n plant a'n pobl ifanc mwyaf agored i niwed yng Nghymru.

Mae sgwrs genedlaethol wedi bod yn digwydd gydag awdurdodau lleol a'u partneriaid wrth ddarparu gwasanaethau cymdeithasol i blant ledled Cymru gan gynnwys y trydydd sector, yr heddlu, byrddau diogelu yn ogystal â chyrff cenedlaethol gan gynnwys y Comisiynydd Plant. Roedd yr ymgysylltiad a'r ddeialog agored hon yn canolbwyntio ar gasglu barn a thystiolaeth ynghylch sut y gall Fframwaith Ymarfer Cenedlaethol ychwanegu'r gwerth mwyaf. Yn ystod y deuddeg mis diwethaf rydym wedi rhannu dau bapur ymgysylltu. Mae'r papurau yn amlinellu nod y Fframwaith a sut y bydd yn gweithio'n ymarferol yn ogystal â drafftiau o'r safonau a argymhellir.

Roedd yr adborth a gawsom yn tynnu sylw at bwysigrwydd hanfodol defnyddio'r gwaith hwn i gryfhau gwaith amlasiantaethol, yn seiliedig ar 5 safon strategol: Seilwaith Amlasiantaethol, Strategaeth Amlasiantaethol, Dysgu Amlasiantaethol, Llywodraethu Amlasiantaethol a Chyflenwi Amlasiantaethol. Er mwyn adlewyrchu'r dull strategol hwn, mae teitl y Fframwaith wedi newid i "Strategaeth Genedlaethol ar Ymarfer Amlasiantaethol ar gyfer Plant".

Fodd bynnag, mae angen rhagor o waith o hyd, gan gynnwys cryfhau atebolrwydd cyffredin ar gyfer ymarfer amlasiantaethol gyda mwy o eglurder o ran rolau, cyfrifoldebau a pherchnogaeth o'r strategaeth. Yn ogystal, mae'n rhaid i ni fod â threfniadau llywodraethu clir ar waith i oruchwyllo gweithredu, gan sicrhau nad yw'r rhain yn cynyddu biwrocratiaeth nac yn achosi dryswch.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru
Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 34
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ein bwriad gwreiddiol oedd cyhoeddi'r Fframwaith erbyn diwedd 2024. Fodd bynnag, fel y nodwyd, beth mae'r adborth o'n hymgysylltiad yn ei ddweud wrthym yw na all y Fframwaith fod yn ddogfen annibynnol ac mae angen rhagor o waith i ddatblygu fframwaith atebolrwydd ar y cyd, nodiadau ymarfer ac adnoddau ar gyfer ymarferwyr rheng flaen sy'n defnyddio'r gyfres wreiddiol o safonau, er enghraifft "plant a phobl ifanc sydd ar goll", gyda chanllawiau ategol ychwanegol.

Er mwyn rhoi amser i gryfhau'r Strategaeth a'r 5 safon amlasiantaethol, yn ogystal â datblygu'r adnoddau ychwanegol a amlinellir uchod, byddwn yn gweithio i gyhoeddi'r Strategaeth a'r set gyntaf o nodiadau ymarfer ym mis Ebrill eleni. Yna bydd nodiadau ymarfer pellach yn cael eu cyhoeddi yn ystod 2025. Ym mis Ebrill byddwn hefyd yn dechrau gweithio ar ddatblygu fframwaith atebolrwydd ar y cyd.

Roeddwn i eisiau rhannu'r diweddariad hwn gyda chi a phwysleisio pa mor bwysig ydyw ein bod ni'n cael y Strategaeth hon yn iawn, ac yn cael y cymorth adnoddau angenrheidiol i gyflawni ei nod. Byddaf hefyd yn cyhoeddi datganiad ysgrifenedig yn rhannu'r amserlen hon.

Yn Gwyr,

Dawn Bowden AS/MS

Y Gweinidog Plant a Gofal Cymdeithasol
Minister for Children and Social Care

Item 4.2

Y Pwyllgor Deisebau

Petitions Committee

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
Deisebau@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDeisebau
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
Petitions@senedd.wales
senedd.wales/SeneddPetitions
0300 200 6565

Sarah Murphy AS
Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Llywodraeth Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1SN

Copi at Russell George AS, Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

3 Chwefror 2025

Annwyl Weinidog,

Deiseb P-06-1242 Gwella Gofal Iechyd Endometriosis yng Nghymru

Trafododd Pwyllgor Deisebau'r Senedd y ddeiseb uchod, a gyflwynwyd gan Beth Hales, yn ei gyfarfod ar 20 Ionawr.

Nododd y Pwyllgor y ffaith i'r Cynllun Iechyd Menywod gael ei gyhoeddi'n ddiweddar a chytunwyd y byddwn yn ysgrifennu atoch i ofyn sut mae casglu data penodol ar endometriosis yn cael sylw yn y Cynllun. A fydd data ynghylch cyflyrau penodol fel endometriosis yn cael eu casglu ac, os felly, sut? Rwyf wedi atodi ymateb y deisebydd er gwybodaeth.

Cytunodd yr Aelodau hefyd y byddwn yn ysgrifennu at Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol i geisio rhagor o eglurder ar ofal trydyddol ar gyfer endometriosis a'r model ariannol ar gyfer datblygu'r ddarpariaeth honno ymhellach, sef mater a godwyd gan y deisebydd a chan Aelod yn ystod y ddadl ar y Cynllun yn y Cyfarfod Llawn ar 10 Rhagfyr.

Anfonwyd copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol i lywio gwaith craffu'r Pwyllgor ar y Cynllun Iechyd.

Mae'r manylion llawn am drafodaeth y Pwyllgor ar y ddeiseb, gan gynnwys yr ohebiaeth a'r camau y cytunwyd arnynt gan y Pwyllgor, ar gael yma: P-06-1242 Gwella Gofal Iechyd Endometriosis yng Nghymru

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech anfon eich ymateb dros e-bost at y tîm clericio yn deisebau@senedd.cymru

Yn gywir,

Carolyn Thomas AS
Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Y Pwyllgor Deisebau

Item 4.3

Petitions Committee

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
Deisebau@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDeisebau
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
Petitions@senedd.wales
senedd.wales/SeneddPetitions
0300 200 6565

Jeremy Miles AS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Llywodraeth Cymru

Tŷ Hywel

Bae Caerdydd

CF99 1SN

Copi at Russell George AS, Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

3 Chwefror 2025

Annwyl Ysgrifennydd Cabinet,

Deisebau P-06-1220 Cynyddu'r cyllid sydd ar gael ar gyfer Gwasanaethau Iechyd, Addysg ac Ymwybyddiaeth Menywod a P-06-1242 Gwella Gofal Iechyd Endometriosis yng Nghymru

Trafododd Pwyllgor Deisebau'r Senedd y deisebau uchod, a gyflwynwyd gan Larissa Richardson a Beth Hales yn y drefn honno, yn ei gyfarfod ar 20 Ionawr.

Nododd yr Aelodau fod Beth Hales, yn ei gohebiaeth â'r Pwyllgor, wedi gofyn am fwy o eglurder ar gwestiwn a ofynnwyd gan Jenny Rathbone yn y ddadl ar 10 Rhagfyr 2024 ar y Cynllun Iechyd Menywod (paragraff 441). Cytunodd y Pwyllgor y byddwn yn ysgrifennu i gael ateb i'r cwestiwn hwn sy'n ceisio mwy o wybodaeth am fodel ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygu canolfannau trydyddol pellach a gofal trydyddol ar gyfer endometriosis. Rwyf wedi atodi gohebiaeth y deisebydd er gwybodaeth.

Bydd y Pwyllgor hefyd yn ysgrifennu at y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant i ofyn sut y mae'r Cynllun yn mynd i'r afael â chasglu data penodol ar endometriosis.

Anfonwyd copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn y Senedd i lywio gwaith craffu'r Pwyllgor ar y Cynllun Iechyd.

Mae'r manylion llawn am drafodaeth y Pwyllgor ar y deisebau, gan gynnwys yr ohebiaeth a'r camau y cytunwyd arnynt gan y Pwyllgor, ar gael yma: P-06-1220 Cynyddu'r cyllid sydd ar gael ar gyfer Gwasanaethau Iechyd, Addysg ac Ymwybyddiaeth Menywod a P-06-1242 Gwella Gofal Iechyd Endometriosis yng Nghymru

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech anfon eich ymateb dros e-bost at y tîm clericio yn deisebau@senedd.cymru

Yn gywir,

Carolyn Thomas AS
Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Eitem 4.4

Sarah Murphy AS/MS
Minister for Mental Health and Wellbeing
Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyfeirnod: MA SM 10886 24

Russell George AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

3 Chwefror 2025

Annwyl Russell,

Rheoliadau Bwyd a Bwyd Anifeiliaid (Cynhyrchion Rheoleiddiedig) (Diwygio, Dirymu, Darpariaeth Ganlyniadol a Throsiannol) 2025

Cyfeiriaf at fy llythyr, dyddiedig 14 Ionawr 2025. Rwy'n ysgrifennu i roi gwybod i'r Pwyllgor fy mod wedi rhoi fy nghaniatâd i Andrew Gwynne AS, yr Is-ysgrifennydd Gwladol Seneddol dros Iechyd y Cyhoedd ac Atal, osod y Rheoliadau Bwyd a Bwyd Anifeiliaid (Cynhyrchion Rheoleiddiedig) (Diwygio, Dirymu, Darpariaeth Ganlyniadol a Throsiannol) 2025. Rwyf wedi gosod Datganiad Ysgrifenedig sydd i'w weld yn:

<https://senedd.wales/media/4aynd2pz/gen-ld16953-w.pdf>

Mae'r Rheoliadau'n ymwneud â maes polisi datganoledig ac maent yn gymwys i Gymru. Mae'r Rheoliadau hefyd yn berthnasol i Loegr a'r Alban. Mae'r Rheoliadau yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol a chawsant eu gosod gerbron y Senedd ar 29 Ionawr 2025, gyda dyddiad cychwyn o 1 Ebrill 2025.

Yn gywir,

Sarah Murphy AS/MS
Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Minister for Mental Health and Wellbeing

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Correspondence.Sarah.Murphy@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 40
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Sarah Murphy AS/MS
Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Minister for Mental Health and Wellbeing

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MA/SM/11305/25

Russell George AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Seneddlechyd@senedd.cymru

21 Ionawr 2025

Annwyl Russell,

Cyhoeddais [Ddatganiad Ysgrifenedig: Gwerthusiadau Annibynnol ar 15 Ionawr](#) yn sgil cyhoeddi'r adroddiadau gwerthuso terfynol ar isafbris uned.

Fel y nodir yn fy natganiad, rhaid i Lywodraeth Cymru ddarparu adroddiad ar weithredu deddfwriaeth yr isafbris uned a'i heffeithiau cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl 1 Mawrth 2025. Wrth baratoi'r adroddiad hwn, mae dyletswydd arnom i ymgynghori â'r Senedd a phersonau eraill fel sy'n briodol.

Bydd casgliadau'r gwerthusiadau terfynol, ynghyd ag ymgynghoriad 12 wythnos gyda rhanddeiliaid perthnasol, yn helpu i lywio'r adroddiad. Bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru hefyd yn casglu sylwadau'r cyhoedd drwy ymchwil arolwg.

Hoffwn ofyn i'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ystyried cynnal ei adolygiad ei hun o'r isafbris uned trwy alwad fer am dystiolaeth. Os bydd y Pwyllgor yn teimlo y gall wneud y gwaith hwn, bydd hynny'n sicrhau bod gwaith ar yr isafbris uned yn y dyfodol yn cael ei lywio gan dystiolaeth o ran ei weithredu a'i effeithiau, yn ogystal â sylwadau'r holl randdeiliaid allweddol ac Aelodau'r Senedd.

Rwy'n falch o'r cynnydd y mae'r gwaith ar yr isafbris uned wedi'i wneud hyd yma, yn enwedig o ystyried bod y pandemig wedi dechrau yn yr un mis a phan gafodd ei gyflwyno. Byddwn yn hapus i drafod hyn yn fanylach, a byddwn yn gwerthfawrogi cael eich barn ar sut i symud ymlaen a gallu'r pwyllgor i gefnogi'r gwaith hwn.

Yn gywir,

Sarah Murphy AS/MS
Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Minister for Mental Health and Wellbeing

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Sarah.Murphy@llyw.cymru
Correspondence.Sarah.Murphy@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Bydd unrhyw ohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 4.6

Sarah Murphy AS/MS
Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Minister for Mental Health and Wellbeing

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA/SM/0151/25

Russell George AS, Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol
Mike Hedges AS, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

SeneddDCC@senedd.cymru
SeneddHealth@senedd.wales

4 Chwefror 2025

Annwyl Russell a Mike,

Rwyf yn ysgrifennu atoch ynghylch y Bil Tybaco a Fêps ("y Bil") a osodwyd gerbron Senedd y DU ar 5 Tachwedd 2024. Fel y gwyddoch, fe wnaeth gosod y Bil sbarduno'r gofyniad am gydsyniad o dan Reol Sefydlog 29.1. O'r herwydd, cyflwynwyd Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol (LCM) gan Lywodraeth Cymru ar 20 Tachwedd 2024. Rwyf yn ymwybodol bod y Pwyllgor Busnes wedi cyfeirio'r LCM at y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ac wedi gosod dyddiad cau o 28 Chwefror 2025 ar gyfer adrodd.

Gan fod y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad wrthi'n ystyried y Bil ar hyn o bryd, roeddwn am roi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi ynghylch cyflwyno dau welliant gan Lywodraeth y DU mewn perthynas â Chymru. Gofynnodd Llywodraeth Cymru am y ddau welliant i gywiro problemau yn y drafftio ac maent yn fân ac yn dechnegol eu natur. Dyma fanylion y gwelliannau:

Gwelliant rhif 15

Testun y gwelliant

Cymal 168, tudalen 121, llinell 1

ar ôl "force" mewn nosoder "(so far as not in force by virtue of subsection (2))"

Datganiad esboniadol yr Aelod

Mae cymal 168(2) yn dod â'r pwerau gwneud rheoleiddio o dan Ran 1 i rym adeg y cydsyniad brenhinol. Mae'r gwelliant hwn yn dangos bod pŵer Gweinidogion Cymru i ddod â darpariaethau penodol i rym yn ddarostyngedig i hynny ac y bwriedir iddo sicrhau cysondeb â'r drafftio yng nghymal 168(4).

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Sarah.Murphy@llyw.cymru
Correspondence.Sarah.Murphy@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn yr un iaith ac ni fydd gohebu yn y Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 42
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Gwelliant rhif 16

Testun y gwelliant

Cymal 170, tudalen 122, llinell 2

ar y diwedd mewnosoder—

“(za) sections 19 to 22 and Schedule 3 and 4 (licensing of retail sales of tobacco products etc in Wales);”

Datganiad esboniadol yr Aelod

Mae'r gwelliant hwn yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth drosiannol neu arbed mewn cysylltiad â chychwyn darpariaethau penodol y mae ganddynt y pŵer i'w dwyn i rym drwy orchymyn o dan gymal 168(5).

Rwyf hefyd yn cynnal trafodaethau gyda Llywodraeth y DU ynghylch cymalau 34 (fel y nodir ym mharagraff 63 o'r LCM) a 150 a 151 (fel y nodir ym mharagraff 162 o'r LCM). Ym mharagraff 201 o'r LCM, dywedais hefyd y byddwn yn ceisio ymgysylltu ymhellach â Llywodraeth y DU mewn perthynas â chymalau 45, 95, 100 a 123 i geisio'r sicrwydd cyfansoddiadol angenrheidiol er mwyn sicrhau bod y darpariaethau hyn yn cyd-fynd ag Egwyddorion y Cabinet ar Ddeddfwriaeth y DU. Mae trafodaethau ar y materion yn parhau, a Byddaf yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgorau am y canlyniad, cyn gynted â phosibl.

Byddaf yn bresennol yn y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ar 6 Chwefror ac edrychaf ymlaen at drafod y Bil gyda'r Pwyllgor yn ystod y sesiwn.

Yn gywir,

Sarah Murphy AS/MS

Y Gweinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Minister for Mental Health and Wellbeing

Eitem 7

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon